

Rapport frå studietur til Danmark 08.05. – 11.05.2019

- Regionsreform og digital formidling.

Annette Langedal Holme

Tilsette ved Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane på besøk i København Rådhus. Fotograf ukjent.

Bakgrunn

Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane søkte Arkivforbundet om middlar til ein studietur til Danmark. Vi fekk tildelt 25 000 frå Arkivforbundet, noko som var sterkt medverkande til at vi fekk gjennomført turen. Bakgrunnen for dette reisemålet var regionsreforma Danmark gjennomførte i 2007. Då vart fylkeskommunane lagt ned og 5 regionar oppretta, i tillegg vart 271 kommunar slått saman til 98 nye kommunar. Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane er eit regionalt arkiv og depot for Sogn og Fjordane fylkeskommune og 26 kommunar. Både vår eigen arbeidsgjevar, fylkeskommunen, og fleire av medlemskommunane våre skal slå seg saman i 2020. Vi ynskte derfor å få eit innblikk i erfaringar og refleksjonar frå fleire arkivinstitusjonar i Danmark.

I tillegg til regionsreforma ynskte vi å ha fokus på digital formidling av arkiv. Turen hadde dermed to hovudfokus.

15 av 17 tilsette deltok på turen.

Gribskov Stads- og lokalarkiv

Opphavleg var det avtala at vi skulle besøke Næstvedarkerne i Næstvedt kommune, men dei måtte dverre avlyse rett før avreise. Vi er svært glade for at Gribskov arkiv svarte ja og opna dørene for 15 nordmenn på kort varsel. Gribskov arkiv er eit kommunalt arkiv som tek vare på arkiva etter Gribskov kommune og dei no avlutta kommunane Græsted-Gilleleje og Helsinge. I tillegg har arkivet ei fotoavdeling og ei privatarkivsamling.

Under besøket snakka vi først og fremst om Gribskov arkiv sine erfaringar kring regionrefoma i 2007, der 2 kommunar vart slått saman til ein ny kommune med 40 000 innbyggjarar. Dei opplevde det utfordrande å samle to kulturar og rutinesett til ein organisasjon. Dette har teke tid. Kommunen er også tildelt nye arbeidsoppgåver som tidlegare låg til fylkeskommunen.

Vidare skil Noreg og Danmark seg frå kvarandre på fleire måtar. Mellom anna reglane kring kassasjon av kommunalt arkivmateriale. Dette gjer individet sitt rettsvern svakare i Danmark enn i Noreg.

Gribskov stads- og lokalarkiv. Foto: Sigrun Espe

Trass i utfordringane er vi imponert over kva dei har gjennomført med 5 tilsette. Her lyt vi trekke fram det gode samarbeidet dei har med frivillige som bidreg med å digitalisere og formidle arkiva. Dette vil vi gjerne ta med oss heim til Noreg.

Rigsarkivet i København

Rigsarkivet i København hadde ei sentral rolle i den arkivfaglege oppfølginga fram mot regionsreforma. Prosessen starta i 2002 med ein strukturkommisjon, i 2004 vart den politiske avtalen med eit nytt kommunekart teikna. Same året byrja Rigsarkivet å revidere bevarings- og kassasjonsbestemmelser for kommunane. Desse var klare i september 2004. I løpet av 2005 og 2006 gjennomførte dei rettleiing og tilsyn med kommunar og fylkeskommunar. Rigsarkivet i Danmark har hatt eit særlig fokus på dei digitalt skapte arkiva i denne reforma. Dei har sett opp ei fullstendig arbeidskjede med relevant informasjon og rettleiing til alle arkivinstitusjonar.

Dei skil seg klart frå Noreg med det at dei tilbyr depot-tenester til kommunale og fylkeskommunale arkiv.

Danmark sin praksis rundt bevaring av personregistermateriale var også interessant å få eit innblikk i. I Danmark vert personregistermateriale avlevert til depot. Gjenbruk av materialet vert derfor avgjort/regulert av arkivinstitusjonen i samråd med Danmark sitt datatilsyn

Foredrag og frukost med Rigsarkivet i København. Fotograf: Sigrun Espe.

Københavns stadsarkiv

Københavns Stadsarkiv har ansvar for København kommune sitt arkiv, og er ein viktig aktør i formidlinga av Københavns historie. Arkivet har i tillegg fleire regionale og nasjonale oppgåver, som til dømes digitale arkivering. Københavns Stadsarkiv driv mellom anna NEA (Netværket Elektronisk Arkivering), der 29 danske kommunar er med.

Arkivet er svært opptatt av formidling, og spesielt digital formidling. Arkivet tek inn studentar på korte og lengre kurs og har rettleiingstenester for studentar. Dei inviterer også grupper inn

i arkiva, held foredrag, arrangere byvandringar, og deltek på ulike arrangement. Målet er å nå og lære opp både dei klassiske framtidige arkiv-brukarane, men også nye målgrupper.

Her fekk vi blant anna lære meir om eit svært vellukka samarbeidsprosjekt mellom arkivet og frivillige. København stadsarkiv har digitalisert politiets registerblad. Dette var eit register over alle innbyggjarane i København med 1.4 mill. registerblad. Trass i at registerblada var digitaliserte var dei ikkje søkbare, og dermed lite tilgjengelege for brukarar. Det vart laga ein database der frivillige kan fylle inn informasjonen frå registerkorta. Her har dei frivillige lagt ned eit formidabelt arbeid og arkivet har fått auka verdi og bruksfrekvens.

København Stadsarkiv er lokalisert i
Københavns Rådhus i flotte lokaler. Fotograf:
Sigrun Espe

København Stadsarkiv. Fotograf: Sigrun Espe

Til slutt

Eit besøk til arkivlandskapet i Danmark var som venta interessant og lærerikt. Vi har teke med oss heim døme på alternative måtar vi kan løyse problem på. Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane er arkivdepot for offentlege arkiv, private arkiv, foto og musikk frå vårt fylke. Vi har i tillegg eit lokalhistorisk bibliotek og ei avdeling for stadnamn. Vi er ein arbeidsplass med stor breidde i fagbakgrunn og arbeidsoppgåver. Under studieturen i Danmark fekk vi til eit program, der storparten av oss fekk eit fagleg utbytte og inspirasjon med heim. Det er nyttig å få innsyn i korleis andre land har gjennomført ei reform.

